

בית כור פרק שביעי בבא בתרא

קו.

עין משפט נר מצוה

בב א ב מיי פכ"ח מהל'
מקילה הלכה כי סמנ
עשין פכ"ט ט"ח סמנ
רית סעף טו:

רבינו גרשום

פ"ח בסמינו ובמצריו של
שרה הראה לו המוכר
ללוקח דאמר ליה בית כור
עפר בסמינו ובמצריו אני
מוכר לך הואל דהראה
לו סימניו ומצרו גמר
וקנה אפי' פחות שותת
כל השרה הגיעו. משום
דסימניו ומצרו קא מקני
ליה כעין שהוה ועד שותת
פחות ינכה לו מן הדמים.
כלומר אם פחות לו יותר
משותת כגון שליש אורביע
או חומש עד שותת מן
השרה ינכה לו מן הדמים
כגוד הפחת: רב הונא ורב
חזדא פלגי' (א) אדמי' דקתני
עוד שותת ינכה רב הונא
אפי' שותת כפחות משותת.
דכי היכי דיתור פחותות
כגון שמינית שביעית הגיעו
הכי גמי פחות שותת עצמו
גמירא רבא ינכה לו דהכי
קאמר רבנן פחות שתי
הגיעו אבל אי פחות שליש
או רביע או חומש או עד
שותת מן השרה ינכה אבל
שותת דמינע הוא הגיעו
משום דעדי שותת ינכה ולא
השותת בכלל (דעדי השותת
אמר' ולא עד בכלל). ורב
יהודה אמר שותת עצמה
כיתור משותת דמי. דכי
היכי דיתור משותת ינכה
דאי פחות לו שלישית
ורביעית וחמישית דינכה
לו ה"ג שותת עצמה ינכה
לו דהכי קתני רבנן פחות
שותת כגון שביעית או
שמינית הגיעו: עד שותת
ושותת בכלל. הרי הוא
כפחות חומש או רביע
היכי דיתור פחות שותת
או הותיר שותת. להיכא
דמכר לו קרקע. הרי הוא
כשום הדיינין. דאי שיימו
דיינין (מטות) קרקעין של
יתומין ושטת שותת בטל
מקח: והא שום הדיינין.
להיכא דטעה שותת דמי
כמאן דטעי' יותר משותת
וקשיא לרב הונא דאמר
שותת כפחות משותת דמי
הגיעו ולא השותת בכלל
ינכה והכא קתני שותת
כיתור משותת דמי ודכי
היכי דיתור משותת בטל
מקח ה"ג שותת עצמה דעד
ועד בכלל הוא: אמר לך
רב הונא ולטעמיה. הא
מחברצתא היא משבשחא
היא דקתני הגיעו דאי כיתור
משותת דמי ינכה מיבעי ליה

(א) נראה דל"ג פלגי בפירושא
דקתני עד שותת.

ללא מהדר הדך ציה אלל פרושי קא מפרש וה"ק ליה צ"צ והוצים לשנה
ומשום דשכירות אינה משתלמת אלל לנכסף הוהך להמתות שהיה לו
ליקח לנכסף כל חדש דינר מאותו י"צ והוצים שהוא חייב לשנה א' וכן יש
לפרש בהשאל (ב"מ קג): ואינטיך כל תלת מיילי דרב דההוא דאיסמירא
אית לנימיר ללא הוי מטעם תפוס

לשון אחרון אלל משום דפרושי קא
מפרש כפירוש רש"י ומההיא דהמשכיר
נמי לא שמעינן דתפוס לשון אחרון
דאיכא לנימיר פרושי קא מפרש כפי'
הקונטרס או משום דסבר כרז נחמן
דקרקע בחזקת צעליה קיימא הלכך
אינטיך היהא דכור צעליה סאה
צסלע דראשון ראשון קנה ואי מההיא
הוא אמנא משום דתפוס אפי' אפיך
מיפך כמו לשמאל להכי אינטיך
כולהו ולא ידע ר"י דמנא לן א"כ דסבר
רב דתפוס לשון אחרון אלל נראה
משום דהך דיחוי לאו עיקר טעם
ניניה ואינטיכו נמי שלשה מיילי
דשמאלל דמההיא דלוקי שמאלל צבא
צמנאע החדש הוא אמנא כדלמי לעיל
ר' אלל דפרושי קא מפרש ולהולס
צעלמא תפוס לשון אחרון וההיא
דראשון ראשון קנה היה אמנא
משום דתפוס לשון אחרון הוא כמו

לרב להכי אינטיך לאשמעינן אלל חכמים אומרים הלך אחר פחות
צעלמא וההיא דצבא צמנאע החדש אינטיך לאשמעינן דזו ולא
סבירא ליה ולפרש המשנה וההיא דראשון ראשון קנה דאינטיך
לאשמעינן דתפיסה שלו תפיסה היא דמההיא דהמשכיר לא שמעינן
תפיסה דאיכא לנימיר משום דלודי ליה: **ה"ב** רבנן **פחות משותת**
הגיעו עד שותת ינכה. אלל ספריס דגרסי פחות **ג'** משותת הגיעו
יפרש רב יהודה פחות עד שותת ולא שותת בכלל אע"ג דלא קתני עד
וכענין זה יש צוהצבא כמה תהא הסלע חסר' ולא יתא צה אונאה ובעי
לנימיר עד כמה ולגירסא זו קשה דקאמר בגמרא ורב הונא ה"ק פחות
משותת שותת עצמו הגיעו הא להדיא אמר' מתני' כותיה ואי' צשלנא
רב יהודה דלאמר שותת כיתר משותת ינכה הא דלא תנן שותת ינכה
משום דה"א דיתר משותת מקחו בטל אלל לרב הונא דלאמר שותת
כפחות משותת ליתני שותת הגיעו וכ"ש פחות וי"ל דנקט הכי ליתן טעם
לרב דצבא פחות הוא כפחות משותת ואמר ממילא דשותת כפחות
משותת והשתא דלמינן להכי לרב יהודה לנינו לטניי סיפא כהאי
גוונא: **ה"ג** **ולטעמיך הא הגיעו קתני אלא בשום הדיינין ולא**
בשום הדיינין בו'. והכי פירושו אמר לך רב הונא דתמקשיט לי
תקיעני מדקמי הגיעו דמשמע דשותת כפחות משותת אלל הא
דקמי כשום הדיינין לאו משום דליהוי כיתר על שותת אלל כשום
הדיינין לשותת דכמו ששיעורו התם כמו כן שיעורו כאן³ לאפוקי
אלל שיעור צרובע לסאה כמו צהן חסר הן יתר ורב יהודה
דלוחיב מינה לרב הונא משמע ליה דהכי קתני פחות עד שותת:
או הותיר עד שותת הרי הוא כשום הדיינין והגיעו דהא כשום
הדיינין נמי עד שותת הגיעו אלל שותת ויתר על שותת לא הגיעו:

ושמאלל
ולעולם שותת כיתר משותת ויחזיר והאי דקא מדמי ליה לשום
הדיינין ה"מ בשמות כי היכי דשום הדיינין לא הוי מחילה ה"ג לא הוי מחילה
ולא כשום הדיינין דצבוס הדיינין הוי השמות ציטול מקח
דקתני התם נכדן צטול ואילו הכא הגיעו כלומר אין המקח צטול אלל
אע"ג דמנו להדיא דבתריוהו שותת כיתר משותת אפי"ה התם ציטול מקח
ואילו הכא המקח קיים והתם היינו טעמא דכיון דטעו צ"ד
חוזרין מכל מה שעשו אלל הכא דתרויהו פתלים צבוס ה"ג למוכר וזה
למוכר וזה למוכר וזה למוכר וזה למוכר וזה למוכר וזה למוכר וזה למוכר
וכן עיקר דליכא הכא תיובתא לא לרב הונא ולא לרב יהודה. ואמר לך רב
בספריס אלל כשום הדיינין הלכך ליכא לפרושי דמקנהא דמאן דלאמר ולטעמיך
הוא כו'. יש לשונות אחרים ואין צהן ממש זה שלי הוא
ועיקר. (והשתא לא איפשט לן אי כרב הונא אי כרב יהודה) ויש מפרשים
אמר לך רב הונא ולטעמיך הא מתרצתא היא משבשחא היא
דקתני הגיעו דאי שותת כיתר משותת דמי ינכה איצעי ליה לנימיר
ואמאי קתני הגיעו אלל הכי קתני לה צסימניו וצמנאע הרי זה כשום
הדיינין לשמות דלא היצין ליה ז' ומחאה לכור ולא כשום הדיינין
ולשון זה כמזכיר אלל כשום הדיינין ולא כשום כו': א אמר
ליו. הוא מוכר לרב פפא הך קרקע דמזבנא לך הויא עשרים גריו
מישחא עשרים סאין מדתה וכגון דלאמר ליה צסימניו וצמנאע
ולא הוי אלל חמיקר והיינו פחות רביע: אמר ליה. אפי' כרב פפא
קבצתא וקבצתא: הני מיילי. מתניתין היכא דלא קים ליה ללוקח
במדת השלם אלל מר קים ליה צגויה מכיר אתה שדה זו וידוע
הייא פתח שאין צו אלל חמשה עשר וכיון דליעת מחלמ והכי
הלכתא והא

מתני' צסימניו וצמנאע. האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר
לך בתוך הסימנין והמגרים הללו שאמה רואה הכל קח לך: (א) פחות
משמות הגיעו. דהיינו טפי מרובע לסאה כפלי כפלים דשותת היינו
קצ לסאה וה"ט טעמא דלא דמי להן חסר הן יתר דהתם הוי שיעוריה
צרובע לסאה אלל הכא צעי טפי דהא

כיון דלאמר בית כור עפר אני מוכר לך
כהן חסר הן יתר דמי דלאוקימנן
לעיל (א) והשתא דלאמר בית כור צסימניו
וצמנאע אני מוכר לך מטפינן
שיעורא ואמר' אפילו פחות
משמות הגיעו דכיון דהראה לו
המגרים כמאן דוצין ליה שדה זו
סתמא דמי כמות שהוא צין קטן צין
גדול אלל דלהכי מאי דלאמר בית כור
שהיא קרוב לציט כור שאינו חסר
יותר משמות וכן דלא ליהוי מותר
יתר על שותת: הכי גרסי' בסדר
המשנה (ה) פחות משמות הגיעו עד
שותת ינכה. ובגמ' פלגי אמוראי
בשותת עצמה אי הוי כפחות משמות
והגיעו וה"ק פחות מן הבית כור
שותת וכ"ש פחות משמות הגיעו אלל
יתר משמות ולמטה עד שותת ולא
שותת בכלל ינכה זה דלמא שותת
כיתר משמות וה"ק פחות משמות

הגיעו כלומר אם יש אונאה ציניהן פחות משמות כגון שהותיר או חסר
פחות משמות הגיעו אלל יותר משמות עד שותת שותת בכלל ינכה:
ינכה. מן הדמים ואם הותיר יחזיר לו קרקע. והאי שותת לאו משום דין
אונאה דאין אונאה אלל למטלטלי אלל צמקרקעי אין אונאה שאם מוכר
לו שדה פרטת צמנה או שדה מנה צפרוטת הגיעו אלל שיעורא דרבנן
היא דהכי מחיל אינש היכא דלאמר צסימניו וצמנאע טפי לא מחיל:
גמ' שותת. הגיעו כפחות משמות היכא דלא' צסימניו וצמנאע (א)
וה"ק פחות משמות ושותת הגיעו דהאי דקתני פחות משמות הגיעו
היינו פחות מן הבית כור שותת וכ"ש פחות משמות הגיעו. וממתני'
דקתני עד שותת ינכה משמע ליה לרב הונא עד ולא עד בכלל ולרב
יהודה עד ועד בכלל: **מייסדי**. לרב הונא: הכי גרסינן בתוספתא (פ"ו ה"ח)
צסימניו וצמנאע פחות שותת או הותיר שותת כשום הדיינין הגיעו.
במחצות צפרק אלמנה ניזונת (דף ט"ט): תנן שום הדיינין שפחות שותת
או הותירו שותת מוכר בטל. שום הדיינין צ"ד שירדו לשום נכסי
יתומים למכרן למזון האשה והצנות: והא שום הדיינין. דטעות שותת
דידהו הוי ציטול מקח כיתר משותת כדתנן צפרק אלמנה ניזונת
דפרשישית וכיון דמדמי שותת דמכירת בית כור דמתני' כשום הדיינין
אלמא כיתר משותת הוא ויחזיר וקשיא לרב הונא. והאי דקתני הגיעו
לקמיה מפרש לה שפיר: אמר לך רב הונא ולטעמיך הגיעו קתני.
דמשמע דהוי כפחות משמות ואדמקשיט לי מירשא תקשי לך מסיפא
אלל דהאי ה"ק פחות שותת או הותיר שותת הגיעו כשום הדיינין
דלאמר נמי הגיעו ורשב"ג הוא דפלגי במחצות ואמר א"כ מה כח
צ"ד יפה ולכן הוי מוכרן קיים והגיעו דקתני הכא אחריוהו קאי
דהוי שותת דידהו כפחות משמות וקשיא לרב יהודה. ואמר לך רב
יהודה לדידי נמי ל"ק דאיכא לתרואי כשום הדיינין ולא כשום הדיינין
כו' דהאי דקתני הגיעו לאו משום דשותת הוי מחילה כפחות משמות (א)
הדיינין ה"מ בשמות כי היכי דשום הדיינין לא הוי מחילה ה"ג לא הוי מחילה
ולא כשום הדיינין דצבוס הדיינין הוי השמות ציטול מקח
דקתני התם נכדן צטול ואילו הכא הגיעו כלומר אין המקח צטול אלל
אע"ג דמנו להדיא דבתריוהו שותת כיתר משותת אפי"ה התם ציטול מקח
ואילו הכא המקח קיים והתם היינו טעמא דכיון דטעו צ"ד חוזרין
מכל מה שעשו אלל הכא דתרויהו פתלים צבוס ה"ג למוכר וזה למוכר
וכן עיקר דליכא הכא תיובתא לא לרב הונא ולא לרב יהודה. ואמר לך רב
בספריס אלל כשום הדיינין הלכך ליכא לפרושי דמקנהא דמאן דלאמר ולטעמיך
הוא כו'. יש לשונות אחרים ואין צהן ממש זה שלי הוא
ועיקר. (והשתא לא איפשט לן אי כרב הונא אי כרב יהודה) ויש מפרשים
אמר לך רב הונא ולטעמיך הא מתרצתא היא משבשחא היא
דקתני הגיעו דאי שותת כיתר משותת דמי ינכה איצעי ליה לנימיר
ואמאי קתני הגיעו אלל הכי קתני לה צסימניו וצמנאע הרי זה כשום
הדיינין לשמות דלא היצין ליה ז' ומחאה לכור ולא כשום הדיינין
ולשון זה כמזכיר אלל כשום הדיינין ולא כשום כו': א אמר
ליו. הוא מוכר לרב פפא הך קרקע דמזבנא לך הויא עשרים גריו
מישחא עשרים סאין מדתה וכגון דלאמר ליה צסימניו וצמנאע
ולא הוי אלל חמיקר והיינו פחות רביע: אמר ליה. אפי' כרב פפא
קבצתא וקבצתא: הני מיילי. מתניתין היכא דלא קים ליה ללוקח
במדת השלם אלל מר קים ליה צגויה מכיר אתה שדה זו וידוע
הייא פתח שאין צו אלל חמשה עשר וכיון דליעת מחלמ והכי
הלכתא והא

הגהות הב"ח:

- (א) במשנה פחות משמות:
- (ב) גמ' הגיעו קא מי (אלל) מו"מ וי"צ גירסת רשב"ס א"ל רב יהודה כשום הדיינין: (א) רשב"ס קצ לסאה היינו טעמא דלא דמי וכו' ואמר' אפי' פחות שותת: (ז) ד"ה ה"ג כדור המשנה פחות משמות: (ח) ד"ה שותת וכו' וצמנאע ה"ק ואמר' מה"ד הכי קאמר וכו' דהא דקתני פחות משמות הגיעו היינו פחות מן הבית כור י"צ פירוש לפירושו דצמנאע רבסינן פחות וכו' הנהא קמפסד כמו פחות עם וי"ד ה"ק פחות מן הבית כור שותת וכו' יהודה קמפסד פחות משותת אלל כשום משמע דל"ג פחות ונט לרב הונא גרסי' פחות משמות: (י) ד"ה אמר לך וכו' דלעולם שותת: (י) ה"ח ד"ה ה"ג פחות וכו' ספריס דגרסי פחות שותת:

מוסף תוספות

א. אך שקצת קשה דהך
דהכא לא הוי כשיות
התלמוד. שם. ב. כלומר
וכי שהולכים בו אחר
שותת כמו שהלכו אחר
גבול זה גבי שום הדיינין.
רבינו יונה.